

Högskolan i Halmstad
Sektionen för Informationsvetenskap, Data- och Elektroteknik
Webbdesign 120 hp
Interaktionsdesign 7,5 hp

Halmstad Statsbibliotek

Stöd för synskadade

2012-02-07
Examinator: Esbjörn Ebbesson
Författare: Claude Bennedahl
Oskar Tornberg
Simon Svensson

1. Inledning

Vi har valt att undersöka hur det är för synskadade att besöka Halmstad stadsbibliotek för att låna böcker och om de lätt kan hitta det dem söker. Finns det tillräckligt mycket hjälpmedel så att en synskadad kan navigera sig genom biblioteket? För att svara på frågan har vi använt oss till mestadels av intervjuer men även av observation då vi observerat olika hjälpmedel som funnits i biblioteket. Personer vi intervjuat har varit folk som arbetat i biblioteket och synskadade som besökt biblioteket.

1.2 Syfte och problemformulering

Alla skall ha rätt att kunna besöka ett bibliotek utan att stöta på för stora problem. Vi har därför valt att undersöka hur Halmstad stadsbibliotek har försökt lösa detta problem för synskadade. Vi bestämde oss ganska snabbt för att titta på just detta problem då vi anser att det är en viktig fråga och ett bibliotek måste ha stöd så att dessa människor också kan ta del av ett bibliotekets utbud.

Frågorna som ställs är:

- Vilket utbud finns det för synskadade?
- Vad har gjorts för att synskadade ska få det lättare?
- Vad kan förbättras på biblioteket?

2. Metod

Vi har valt att använda flera av de tekniker som rekommenderas av Rogers, Sharp och Preece (2011) för att samla in den information som vi behöver. Teknikerna vi har valt är observation och intervju. Vi valde de båda teknikerna för att på bästa och mest effektiva sätt som möjligt få in relevant data om processen för att låna som synskadad på statsbiblioteket. Då vi hade ont om tid för att samla in information på ett mer grundligt sätt så valde vi därför att kombinera två olika tekniker.

När vi observerade hur bibliotekets miljö är anpassat för synskadade så utnyttjade vi oss av Rogers et al. (2011) ramverk för observation. En specifik detalj som nämns i detta ramverk observerade vi extra noga, "Space" eller den fysiska uppbyggnaden. Eftersom den fysiska miljön har stor påverkan på speciellt de som är helt blinda så ansåg vi att detta var en viktig del att observera. Lars-Åke Larsson nämner också i Metoder i kommunikationsvetenskap (2007) att när man observerar ett fenomen på plats inför ett intervjuarbete så stärker det undersökningskvaliteten. Detta betyder att observationerna vi utförde innan intervjuerna gjorde att vi kunde ställa mer relevanta frågor. Under observationen så var vi också noga med att anteckna varje del i den process som de synskadade går igenom.

Vårt andra teknikval var Intervju, här valde vi att göra en så kallad semi-strukturerad intervju enligt Rogers et al. (2011) beskrivning. Med semi-strukturerad intervju menas att man har med både öppna och slutna frågor. Anledningen till varför vi valde att göra semi-strukturerade intervjuer var för att vi dels skulle kunna utesluta de som inte har varit i kontakt med synskadade, då de inte skulle tillföra något till undersökningen. Vi ville också få en mer övergripande bild om hur processen ser ut.

3. Resultat

Här följer en sammanställning av resultatet av intervjuerna och observationerna. Vi utförde tre intervjuer. En med en bibliotekarie, en med en ansvarig för Ord- och bildverkstaden och en med en synskadad låntagare.

Utrustning och annat som underlättar

"Jag har varit här flera gånger med min iPad och fått hjälp när det har krånglat till sig."

Synskadade är inte ovanligt på biblioteket. Många är äldre. Statsbiblioteket har på flera sätt arbetat för att underlätta för synskadade. Det finns ledstänger som kan följas med käpp. Stängerna leder först till receptionen och sedan till informationsdisken vid talboksavdelningen.

På flertalet platser används punktskrift. Vid ingången finns en karta med punktskrift och mönster som går att följa med fingrarna som visar var olika saker finns i biblioteket. Bortanför receptionen finns en karta till i större format även denna med punktskrift.

Utbudet för synskadade är främst talböcker. Talböcker skiljer sig från ljudböcker. En ljudbok spelas in av författare eller skådespelare, medans en talbok är inspelade av speciella professionella inläsare. Talböckernas förpackningar är enkla. Orsaken till detta är dels för att markera att det inte är vanliga böcker. Vem som helst får inte låna dem. De är även förpackade så för att kunna skickas med posten. Talböcker lyssnas på med speciella spelare. Dessa kallas Daisyspelare. En synskadas kan ansöka om en Daisyspelare hos syncentralen. Biblioteket lånar ut Daisyspelare till personer som inte är tillräckligt synskadade för att få en som hjälpmedel.

Det finns även e-böcker att låna via Statsbiblioteket. Dessa kan läsas på läsplattor. Detta underlättar då det går att förstora upp texten. Endast tre e-böcker får lånas per vecka och efter fyra veckor försvinner boken automatiskt.

I Ord- och bildverkstaden finns det mycket teknisk hjälp att få. Här finns bland annat ett högkontrasttangenterbord, en dator med zoomfunktion och möjligheter att läsa, skriva och skriva ut i punktskrift. Det finns även en talsyntes på datorn. Här kan man även få information om Daisy Direkt. Detta är en tjänst som gör det möjligt att ladda ner talböcker direkt till en dator. På så sätt kan användarna göra det hemifrån.

Ord- och bildverkstaden bygger till viss del på interaktionen mellan de anställda på biblioteket och kunderna. Det är inte alltid de anställda har all kunskap utan får ibland lära sig saker av kunder med nedsättningar. Detta skapar en dialog som kan leda till förbättringar.

Låna

"...Och sen är det inte alltid att boken finns inne, men då kommer den faktiskt hem i brevlådan när den blir ledig!"

Synskadade behöver inte låna i automaterna. De kan låna och lämna tillbaka böcker direkt hos bibliotekarierna och behöver egentligen inte ha med sig sitt lånekort.

Talböcker har också ett speciellt system. Om en talbok för tillfället är utlånas så kan den reserveras. När den sedan återlämnas skickas den hem i brevlådan så att personen som reserverat den inte

behöver åka till biblioteket och hämta den. Samma sak gäller böcker som biblioteket inte har hemma och måste beställa. Boken kommer med en adresslapp och kan enkelt skickas tillbaka till biblioteket. Det finns även en speciell telefon dit man kan ringa och låna talböcker. Denna lyssnas igenom varje dag och böckerna skickas ofta samma dag.

Tips och rekommendationer

"Den mänskliga kontakten är ju ganska viktig också, särskilt för många som är äldre och som är ensamma hemma mycket."

Vid informationen kan besökarna få hjälp med att hitta böcker, få tips på nya böcker eller rekommendationer. Ibland görs det listor på rekommenderade böcker. Dessa finns dock endast i vanlig textform och kan vara problematiska för synskadade att läsa.

Dock är det enligt utsagor inga större problem när det gäller finlandet av nya böcker. Vissa får tips via andra källor exempelvis radio och tidningar. Söker de efter bestämda böcker går det snabbare att fråga bibliotekarien. Andra kanske inte har någon bestämd för fattare utan bara vill ha exempelvis något roligt. Bibliotekarierna kan då ge förslag på böcker.

Vid informationen sitter det två bibliotekarier på förmiddagarna. De ser inget problem i att lägga ner så mycket tid på att hjälpa folk. Vissa kunder kommer regelbundet och pratar gärna en stund. Den hjälpen som finns att få uppskattas.

4. Reflektioner

Genom intervjuer och observationer har vi kommit fram till att Statsbiblioteket är väl utrustat för synskadade. Det finns mycket hjälp att få.

Ett problem vi såg var dock att synskadade hade svårt att själva hitta böcker och hade inga möjligheter att få ett smakprov. Vi gav förslaget att kunder kunde få en skanner med hörlurar som de kunde skanna böckerna med för att få mer information. Detta möttes med positiv respons från personalen. Det visade sig även att det redan fanns chip i ljudböckerna som hade gjort detta möjligt, men som inte användes. Efterfrågan för detta fanns dock inte hos den synskadade vi intervjuade. Han trivdes med att fråga personalen. Trots detta tror vi att det kan finnas en efterfrågan bland yngre synskadade. Om detta stämmer har vi inte hunnit kontrollera.

Ett problem vi stötte på under själva arbetet var att vår målgrupp var svår att nå på den korta tiden vi hade. Vi var oroliga för att vi inte skulle få tillräckligt med material för att kunna skapa en reliabel rapport. Dock hade vi tur och lyckades få tag på en synskadad. Vi kunde då få en annan vinkel på problemet.

Referenslista

Ekström, M. Larsson, L (2007): *Metoder i kommunikationsvetenskap*. Studentlitteratur: Polen.

Rogers, Y. Sharp, H. Preece, J. (2011): *Interaction Design: beyond human-computer interaction*. Wiley: Italien.

BILAGA 1.

Transkribering av inspelade intervjuer.

Kodning:

- Utrustning och annat som underlättar
- Bibliotekaries aktiviteter
- Detaljer kring böcker
- Utbud och tips

Intervju 1: MARIE-LOUSE RÅGWALL, Bibliotekarie

(är det många synskadade som kommer hit?)

Ja, det har vi, många som kommer hit och lånar själv.

(Behöver ni hjälpa till om de har folk med sig?)

Ja, vi hjälper ju även när de har med, det kan vara någon ledsagare, det kan vara någon anhörig, vi hjälper ju till ändå. Sen klara sig en del själv också.

(Hur brukar det gå till när synskadade kommer hit för att låna?)

Ja, de tar ju sig fram hit till informationen, som ni såg så har vi ett ledstråk i golvet som man ...[ohörbart]...med hjälp utav sin käpp.

(Så de tar första steget och frågar er?)

Ja, de kommer fram, det är meningen, också fram hit till informationen här i talboksavdelningen. Vi sitter oftast två stycken på förmiddagen och...så att man kan ägna mycket tid till de som behöver.

(Tanken är att de ska komma till info för att få hjälp..)

Ja, detta är talboksavdelningen också.

(Förutom det här systemet, finns det något annat ni har gjort för att underlätt för synskadade?)

Här i huset, menar du fysiskt eller?

(Både fysiskt och i systemet för att låna böcker..)

Ja, i och med att det är talböcker så är det ju ett särskilt system på det sättet att det går att skicka portofritt på posten. Då kan man lägga en sån här med en adresslapp, så kommer det hem, och droppar ner i brevlådan till de som...Vi har en särskild telefon de ringer till och lämnar in önskemål och säger att nu alltså...så lyssnar vi av den varje dag...nu vill jag ha fyra böcker, eller vad det kan vara, eller också en speciell titel...och ja, så skickar vi det då. Och de kan bara vända den här adresslappen och lägga den i en brevlåda nära sig, så kommer den tillbaka hit till oss.

(Så de kan låna böcker hemifrån på det sättet?)

Ja, vi lånar ut dem direkt till dem. Och det, vi lånar, alltså de lånar över disken där också, så när de återlämnar, så att egentligen behöver de aldrig ha med sig sina kort, men de har ju lånekort. När de återlämnar så står det vilken låntagare det är, så kan vi få upp senaste låntagaren, så bara lånar vi ut det till dem direkt. Så det sköter vi ju om här, de behöver inte gå och låna i våra automater som andra låntagare gör. Och likadant, alltså de kan reservera böcker, men då skickar vi det direkt, de kommer inte hit och hämta det heller...[ohörbart]...skickas.

(Vad har ni för utbud?)

Det finns väldigt mycket. Alltså många böcker är inlästa som talböcker. Och det är ju inte bara de böckerna vi köper och har här utan vi har ju hela tal- och punktskriftsbibliotekets utbud. Vill de ha en bok som inte vi har kan vi ladda ner den och skicka till dem och det kan de få samma dag som de ringer...Nej, de kan inte få det samma dag för det är postgången, men vi kan göra det samma dag. Och nu finns det något som heter Dasiy Direkt som vi har i Ord- och bildverkstaden här, som bland annat är en massa hjälpmedel för synskadade, och andra som vill, det är anpassade datorer och förstoringsprogram och blindskrift, så att man kan få det på braille, punktskrift. Och sen är det då något som heter Dasiy Direkt, att man kommer hit och så får man en timmes genomgång om hur man själv, direkt från tal- och punktskriftsbiblioteket kan ladda ner allt vad de har, till sin egen dator hemma. Så att man ska ha den utbildningen och sen så får man lösenord och blir medlem där kan man säga. Man måste vara inskriven som talbokslånare för att få del av allt det här.

(Så ni har även forskn...)

[Avbrott]

...hall, eller vad man ska säga entré. Men här där vi har skönavdelningen, vuxen/skön, så har vi ju det placerat först, lättlästa böcker, för dem som behöver det och talböcker. Här har vi ju tänkt för dem som har svårigheter att ta sig fram själva, utan de ska kunna få hjälp och få det nära personalen.

[Men för att hitta själv får de nästan leta bok för bok?]

Det är ju inte så lätt alltså, för att...det syns ju på gavlarna vad det är och vi har ganska stora bokstäver, så jag menar, alltså, kan man komma nära och..eller läsa med förstoringsglas, så kan man ju komma intill. Sen är det punktskrift på de här böckerna...inte på alla ska jag säga, för ryggarna faller av och vi har gjort nya ryggar och där är det inte punktskrift på dem.

Men ofta så är det ju vi som plockar fram dem, vi går ju och hämta och plockar och så diskuter[ohörbart]. Och så har vi ett sånt system så att de talbokslånarna deras lån finns sparade, så när vi lånar den på datorn så sägen den ifrån, att den här har du haft då i november förra året. Så vill du låna den igen så får du, men...

(Men det är en del tanke, med att de ska hitta lätt..)

Mm...sen är ju böckerna väldigt tråkiga, men det med det här, att det ska vara sådana här förpackningar för att skicka dem. Och dessa ska ju markera att det inte är vanliga böcker, det är inte vem som helst som får låna dem. Det finns ju särskilda regler, för alltså, författarna får ju inte ersättning...eller det är särskilda inläsare. Så det är oftast inte samma inläsare som läser in

ljudböckerna, som vi också har, som är fria att låna för alla. Det är skådespelare och författarna själva och det här är speciella, så att det är professionella inläsare.

(Brukar synskadade ha det svårt att hitta det de letar efter? Fast om ni hjälper dem blir det ju inte lika svårt..)

Ja, men vi har låntagare som går med förstoringsglas alltså, står alldeles intill och läser själv.

(Så ibland kan det vara svårt för dem att hitta?)

Ja, annars är de...de ser ju inte så att, de som säger då är blinda eller halvblinda, de får ju hjälp vi läser ju texten på där, det står en liten annotation, vad det handlar om, så läser vi högt och även om de...

(Skulle det spara er mycket tid om man hade ett system för dem att titta själva? Att de kan komma hit utan att ni ska behöva hjälpa dem? Hitta boken själv och kunna låna den själv. Eller är det sån tid ni känner att ni kan lägga ut?)

Ja, vi anser ju att vi har den tiden. Den mänskliga kontakten är ju ganska viktig också, särskilt för många som är äldre och som är ensamma hemma mycket. Så kommer ju många..de kanske kommer en gång i veckan och då slår de ju sig gärna ner och vill prata en stund. Men sen kan det ju finnas andra då som har andra behov. Alltså det är ju inte lätt när man är synskadad..att hitta. Och många vet ju inte vad de vill ha, alltså de vill ha något spännande, de vill ha något roligt. Det är inte så att de säger nu vill jag ha "Grand final i skojarbranschen" utav Kerstin Ekman, utan då får vi säga att: "Nu har det kommit en rolig bok utav Kerstin Ekman! Den kanske du vill ha."

(Men ett sådant system är just för tillfället inget som ni behöver?)

Nej, det kan jag inte säga.

(Hur fungerar det när de ska låna? Är det som för alla andra?)

Det är ju inte riktigt det eftersom att vi gör det själva här. Så de behöver inte gå och låna i automaterna och stå i kö. Vi tar emot böckerna här och lånar ut direkt så att de kan gå och ta sin väska och gå härifrån och då är det färdigt.

(Så det hjälper dem att de kan göra allting här..)

Mm, det är ju inte så lätt att se i de automaterna där. [Ohörbart] man ändå trycka på knappar och [Ohörbart] .

(Finns det något i proceduren som kan vara problematisk? Och i så fall vad?)

När man är mitt inne i det och håller på så tänker man inte så mycket på om det går att förbättra eller göra någonting. Men det är ju därför det är bra att det kommer folk utifrån och ser.

Det funkar väll ganska bra. Vi har läs...en läs...va heter det?...en läsplatta har vi i bordet nu så att den läser ju själv igenom att chip. Så att det funkar ju, med av- och påarmning och sånt där.

(Så du ser inget som hade kunnat effektiviseras, från din synvinkel?)

Nej.

(Finns det möjlighet för synskadade att kunna få information själva om talböcker? Eller behöver ni hjälpa dem?)

Om talböckerna? Ja, alltså tal- och punktskriftsbiblioteket finns ju, det är ju för hela Sverige. Men sen kanske man också måste veta om *att* det finns. Så hur man får den informationen...men jag förmodar att syncentralen talar ju om det här med talböcker och de har ju Daisy-spelare, de förskriver ju det som hjälpmedel. Så de talar ju säkert om och de har ju fått information om det här med Daisy Direkt, att de själva kan göra det också. Så jag skulle tro att det blir säkert den vägen man kommer först, först har man en synskada och får den bekräftad och vad man skulle kunna göra åt det här, när man får glasögon eller om man får läsapparat. Och där får man den informationen också, sen kommer man till oss. Sen finns det ju dem som lånar Daisy-spelare hos oss också, som inte är tillräckligt synskadade för att de ska få det som hjälpmedel och då får de information om var de finns att köpa själv, om man vill köpa en sån eller om man vill köpa en enklare sort.

(Så det måste godkännas av en läkare?)

Nej...alltså för att få hjälpmedel måste det godkännas av en läkare. För vi lånar ut till alla som säger att de har behov utav talböcker, lånar vi ut till men man måste..alltså kriteriet är ju att man inte ska kunna läsa tryckt text oförhindrat.

(Om man vill veta vad en bok handlar om eller höra lite av den, då måste man kontakta er?)

Ja, visst där har varit uppe någonting, det här med att man ska kunna läsas, hålla över, så skulle man få text eller ljud rättare sagt, någonting som läser det. Det finns ju, det har ju funnits något sådant system, det vet jag. Det är några år sedan man pratade om det, sen har det inte hänt så mycket mer, men visst, det är en jättebra grej.

(Ja, vi andra kan ju bara gå och bläddra i en bok, för dem är det ju inte så lätt)

Nej, det vore ju jättebra. Det skulle man nästan kunna ha här, det behöver inte vara att de har en egen, utan man skulle kunna ha dem, att man lånar dem här och sedan går runt och får det uppläst för sig, visst.

(Finns det något system för synskadade som ger tips på nya böcker eller rekommendationer?)

Ja, alltså vi gör ju listor ibland, men det är ju i skriftlig form, så det gäller ju att någon annan läser för dem då, eller att man kan läsa, vi har ganska stor stil, att man ska läsa med förstoringsglas eller i sådana här förstoringsapparater som vi har där också. Taltidningen, skulle man kunna tänka sig, det finns ju Hallandspostens [ohörbart] att de skulle kunna tipsa. Sen lyssnar ju väldigt många på radio och där hör de ju om nya böcker och sånt också. Tv faktiskt också även om de är synskadade så funkar ju tv:n.

(Tack. Blablabla..)

Ja, vi har ju tänkt så tillgängligt. Alla sådana här anslagstavlor, eller ska man säga guidentavlor, är ju både punktskrift och så upphöjd..och man ska kunna köra in rullstolen och sänt där.

(Ni får aldrig någon negativ feedback från synskadade?)

Vi har någon som är lite på, han är med i föreningar och skriver i tidningar också. Han sa till oss att vi hade den här tv, där vi har internreklam kan man säga, interninformation, och menar att han kunde ju inte se dem och då satte vi den här tv-skärmen vid återlämningen, eller mellan reception och återlämning, på [håll?] så att man ska kunna komma alldeles intill. Så det har vi ju gått efter, så det har vi ju fått lära oss. Så att vi lyssnar ju så fort det är någon som kommer med förslag och försöka åtgärda det.

Intervju 2: TORE, Äldre synskadade besökare.

-...har inte haft några problem med det. Jag brukar vända mig till de här bibliotekarierna, som sitter där borta och de hjälper, är väldigt hjälpsamma och plockar fram vad jag vill ha.

Sen har jag börjat med såna här e-böcker också och det har också fungerat väldigt bra.

(Är de såna som du läser på en dator?)

På en platta...och enda problemet det var det att förra månaden hade jag, då hade jag lånat tre böcker och sen när jag skulle låna den fjärde så gick inte det. Det var en viss gräns uppåt tror jag, så att man fick vänta till en ny månad, alltså idag.

Och idag hade jag också lite problem att få fram den här boken, så det var därför jag gick hit. Jag har varit här flera gånger med min i-pad och fått hjälp när det har krånglat till sig. Så att det har varit alldeles utomordentligt fin service måste jag säga.

(Tycker du det är enklare att gå fram eller skulle du vilja se ett system för att sköta det själv?)

Ja, i och med att jag ser dåligt och har problem med att läsa minde text och så vidare så är det ju väldigt utmärkt att kunna gå hit och få hjälp.

(Ja, det är klart, det är ju någon som kan göra det snabbare på så sätt)

(Men du besöker biblioteket rätt ofta ändå, så att du återkommer och är här en hel del?)

Ja, det är jag faktiskt.

(När man läser på en platta är det text eller är det ljudböcker?)

Det är text. Och det fina med en sån här läsplatta, det är det att man kan förstora upp texten. Så att jag läser väldigt obehindrat ifrån den här läsplattan.

(Är du något intresserad utav talböcker?)

Talböcker? Jaa, det har jag också använt mycket. Jag har nämligen en sån här Daisy-spelare, där jag har lånat flera böcker på det också.

(Funkar den interaktionen bra när du ska låna en bok här? Har du någon svårighet att hitta den boken du letar efter?)

De hjälper ju mig alltid där. Och sen är det inte alltid att boken finns inne, men då kommer den faktiskt hem i brevlådan när den blir ledig. Det fungerar mycket bra.

...

(Tycker du det fungerar bra att låna boken eller tycker du att det skulle vara längre period?)

Hehe, nja det vet jag inte [låter lite som att han inte vill kritisera]...det är de här e-böckerna får man ha i 28 dygn, sen försvinner de. Men sen kan man låna om dem igen, men då kanske man får vänta på nästa månadsskifte. Det står ju en artikel i Hallandsposten idag om det här med e-böcker, jag vet inte om ni har läst det? (nej)

Jo, det är så att...det är många människor runt om här i södra Halland som har kommit underfund med att man kan låna e-böcker här...men det kostar rätt mycket pengar för biblioteket. Så att efter ett tag så har inte de råd att låna ut fler, utan då är det stop och så får man vänta till nästa månadsskifte. Men det är tydligen mycket folk i Laholm och Falkenberg och Hylte som har kommit underfund med detta. Deras bibliotek har inte den möjligheten med e-böcker.

(Så det kostar biblioteket för varje e-bok då?)

Ja, det kostar enligt denna artikeln 20 kronor varje gång man lånar en sån här.

(Men då betalar staten?)

Nej, det är nog kommunen, biblioteket...

(Det känns inte svårt att hitta den rätta boken? Om du vill leta upp den själv?)

Nej, det gör jag inte. Nej, jag ser ju så pass dåligt vet du så att det är svårt att läsa på ryggarna på böckerna och så vidare.

(Är du intresserad av hörlurar som kan tala om vad det är för bok?)

Nej, egentligen inte, det funkar så bra som det är nu, så har jag ingen önskan om det.

(Om du kommer på en ny bok, är det att du har läst om den i tidningen? Eller får du mycket tips här?)

Ja, det är det händer ju ofta. Och det är ju inte alla böcker som är e-böcker utan då går jag hit och så frågan jag efter den. Och det är inte alltid att den finns inne då men då kan man beställa den. Och är det en vanlig bok så får man betala tio kronor när...när den har kommit fram, så får jag ett litet meddelande hem i brevlådan. Är den en sån här Daisy-bok, så kommer den hem i brevlådan till mig utan extra kostnad.

(Skulle du vilja kunna provlyssna på en talbok?)

Nja...jag vet inte, jag tror inte det. Jag lånar i regel utav kända författare och...som nu till exempel Camilla Läckberg läste jag...och där behöver man inte precis något provläsande. (Du kände igen vem som har gjort boken innan) Jag har en författare som heter Arne Dahl, jag vet inte om ni känner till honom. Har lånat många böcker av honom. Där skulle jag inte heller ha någon fördel med att provläsa tror jag. (Tack, hej)

BILAGA 2.

Bilder

Högkontrasttangentbord och punktskriftsplatta.

Punktskriftsprinter

Dator med zoomfunktion